

DESENVOLUPAMENT INTERRUMPUT

Font: *Vidas destrozadas* (2003), Intermón Oxfam i Amnistia Internacional.

L'informe de la campanya Armes sota Control i l'Informe sobre el desenvolupament humà del Programa de les Nacions Unides per al Desenvolupament (PNUD) coincideixen en assenyalar els conflictes armats com un dels principals obstacles per al desenvolupament dels països més pobres.

“Desarrollo significa dar oportunidades a las personas mediante la creación de un ambiente en el que puedan desarrollar todo su potencial y puedan llevar una vida productiva y creativa. Pero estas condiciones no se cumplen en situaciones de inseguridad y amenaza de agresiones armadas. El desarrollo humano depende de la paz y de la seguridad personal, por lo que el desarrollo sostenible es una víctima directa de la falta de protección. Los indicadores de pobreza van normalmente de la mano de la inseguridad y el conflicto armado.”

“Els conflictes violents representen un obstacle clau per a l'assoliment del desenvolupament humà. Entre 1990 i 2001 es van produir 57

grans conflictes armats diferents a 45 llocs. L'Àfrica subsahariana ha estat la zona més afectada, tot i que cap regió en via de desenvolupament s'ha escapat d'aquest fenomen.

Les morts causades pels conflictes són difícils de comptabilitzar i les estimacions són diferents.

Tanmateix, des de 1990 els conflictes han costat la vida a fins a 3,6 milions de persones, i n'han resultat ferides molts milions més. (...)

A més a més d'aquests tràgics efectes directes, el col·lapse de les economies i les infraestructures produeix un nombre molt superior d'afectats.”

Font: Informe sobre el desenvolupament humà 2003, PNUD.

QUÈ ÉS L'ÍNDEX DE DESENVOLUPAMENT HUMÀ?

L'Índex de desenvolupament humà (IDH) és l'informe que des de 1990 publica cada any el PNUD (Programa de les Nacions Unides per al Desenvolupament). Aquest informe està realitzat per experts independents i té com a objectiu mesurar l'evolució de les polítiques de desenvolupament a tot el món. A l'assemblea del mil·lenni (2000), l'ONU va marcar uns objectius que calia complir per acabar amb la pobresa al món. Desgraciadament, l>IDH revela el retrocés de molts països i una crisi en el desenvolupament dels països del Sud.

L>IDH estableix una classificació dels països (de l'1 al 165, el 2003) tenint en compte diversos indicadors,

a més a més de la renda per càpita (o PIB per càpita), abans considerada l'únic indicador de la riquesa d'un país. Entre d'altres variables per calcular la posició a la llista, l>IDH té en compte l'esperança de vida, el grau d'alfabetització dels adults i la taxa d'escolarització.

L>IDH considera que les capacitats essencials per al desenvolupament humà són viure una vida llarga i sana, tenir coneixements, tenir accés als recursos necessaris per tenir una vida digna i poder participar en la vida de la comunicat (informe sobre l'índex de desenvolupament humà, PNUD, 2001).

Observa la taula de dades de l'IDH 2003. Hem seleccionat tres països del Nord i tres països del Sud (tots ells africans). Uns estan a la part alta de la classificació i els altres, a la part baixa.

PAÏSOS

	Classificació en l'IDH (d'1 a 175)	Esperança de vida en néixer (anys)	Taxa (%) d'alfabetització d'adults (+15 anys)	Taxa (%) d'escolartització (tots els nivells educatius)	PIB per càpita (en dòlars)
DESENVOLUPAMENT HUMÀ ALT					
NORUEGA	1	78,7	99	98	29.620
ISLÀNDIA	2	79,6	99	91	29.990
SUÈCIA	3	79,9	99	113	24.180
AUSTRÀLIA	4	79	99	114	25.370
PAÏSOS BAIXOS	5	78,2	99	99	27.190
BÈLGICA	6	78,5	99	107	25.520
EUA	7	76,9	99	94	34.320
CANADÀ	8	79,2	99	94	27.130
JAPÓ	9	81,3	99	83	25.130
SUÏSSA	10	79	99	88	28.100
DINAMARCA	11	76,4	99	98	29.000
IRLANDA	12	76,7	99	91	32.410
REGNE UNIT	13	77,9	99	112	24.160
FINLÀNDIA	14	77,8	99	103	24.430
LUXEMBURG	15	78,1	99	73	53.780
ÀUSTRIA	16	78,3	99	92	26.730
FRANÇA	17	78,7	99	91	23.990
ALEMANYA	18	78	99	89	25.530
ESPANYA	19	79,1	97,7	92	20.150
NOVA ZELANDA	20	78,1	99	99	19.160
DESENVOLUPAMENT HUMÀ MITJÀ					
ANTIGUA I BARBUDA	56	73,9	86,6	69	10.170
BULGÀRIA	57	70,9	98,5	77	6.190
MALÀISIA	58	72,8	87,9	72	8.750
PANAMÀ	59	74,4	92,1	75	5.750
MACEDÒNIA	60	73,3	94	70	6.110
LÍBIA	61	72,4	80,8	89	7.570
MAURICI	62	71,6	84,8	69	9.860
RÚSSIA	63	66,6	99,6	82	7.100
COLÒMBIA	64	71,8	91,9	71	7.040
BRASIL	65	67,8	87,3	95	7.360
BÒSNIA	66	73,8	93	64	5.970
BELIZE	67	71,7	93,4	76	5.690
DOMINICA	68	72,9	96,4	65	5.520
VENEÇUELA	69	73,5	92,8	68	5.670
SAMOA OCC.	70	69,5	98,7	71	6.180
SANTA LUCIA	71	72,2	90,2	82	5.260
RUMANIA	72	70,5	98,2	68	5.830
ARÀBIA SAUDITA	73	71,9	77,1	58	13.330
TAILÀNDIA	74	68,9	95,7	72	6.400
UCRAÏNA	75	69,2	99,6	81	4.350

Compara les dades dels tres primers països amb les dels tres últims i calcula la diferència entre els diferents indicadors.

PAÏSOS	Classificació en l'IDH (d'1 a 175)	Esperança de vida en néixer (anys)	Taxa (%) d'alfabetització d'adults (+15 anys)	Taxa (%) d'escolarització (tots els nivells educatius)	PIB per càpita (en dòlars)
DESENVOLUPAMENT HUMÀ BAIX					
SUDAN	138	55,4	58,8	34	1.970
BANGLADESH	139	60,5	40,6	54	1.610
CONGO	140	48,5	81,8	57	970
TOGO	141	50,3	58,4	67	1.650
CAMERUN	142	48	72,4	48	1.680
NEPAL	143	59,1	42,9	64	1.310
PAKISTAN	144	60,4	44	36	1.890
ZIMBABWE	145	35,4	89,3	59	2.280
KENYA	146	46,4	83,3	52	980
UGANDA	147	44,7	68	71	1.490
IEMEN	148	59,4	47,7	52	790
MADAGASCAR	149	53	67,3	41	830
HAITÍ	150	49,1	50,8	52	1.860
GÀMBIA	151	53,7	37,8	47	2.050
NIGÈRIA	152	51,8	65,4	45	850
DJIBOUTI	153	46,1	65,5	21	2.370
MAURITÀNIA	154	51,9	40,7	43	1.990
ERITREA	155	52,5	56,7	33	1.030
SENEGAL	156	52,3	38,3	38	1.500
GUINEA	157	48,5	41	34	1.960
RWANDA	158	38,2	68	52	1.250
BENIN	159	50,9	38,6	49	980
TANZÀNIA	160	44	76	31	520
COSTA D'IVORI	161	41,7	49,7	39	1.490
MALAWI	162	38,5	61	72	570
ZÀMBIA	163	33,4	79	45	780
ANGOLA	164	40,2	42	29	2.040
TXAD	165	44,6	44,2	33	1.070
GUINEA-BISSAU	166	45	39,6	43	970
CONGO (REP. DEM.)	167	40,6	62,7	27	680
REP. CENTROAFRICANA	168	40,4	48,2	24	1.300
ETIÒPIA	169	45,7	40,3	34	810
MOÇAMBIC	170	39,2	45,2	37	1.140
BURUNDI	171	40,4	49,2	31	690
MALI	172	48,4	26,4	29	810
BURKINA FASO	173	45,8	24,8	22	1.120
NÍGER	174	45,6	16,5	17	890
SIERRA LEONE	175	34,5	36	51	470

Llegeix la descripció triada de la situació del país africà en conflicte.

Escriu un comentari de 15 línies explicant, mitjançant els conceptes de l'IDH, l'impacte dels conflictes armats en el desenvolupament humà.

Compara les dades dels països marcats en negreta, i calcula la diferència entre els distints indicadors.

Escull un dels tres països africans en conflicte, i llegeix la descripció de la seva situació.

GUERRES

A L'ÀFRICA SUBSAHARIANA

RWANDA

El genocidi de 1994 va provocar més d'un milió de víctimes, incloent-hi dones i infants, la gran majoria de l'ètnia tutsi, però també molts hutus moderats partidaris de compartir el poder. Les matances van ser perpetrades per les milícies paramilitars hutus i per les forces armades rwandeses (dominades pels extremistes hutus).

La guerra civil (que havia començat el 1990) va portar greus violacions dels drets humans. Es calcula que entre 250.000 i 500.000 dones van ser violades i van sofrir ultratges, així com problemes psicològics i exclusió social. Els infants també van ser objectiu militar. Prop del 96% dels supervivents, testimonis de tortures i matances de familiars i amics, van sofrir greus traumes psicològics. A la fi de 1995, a Rwanda hi havia 47.000 orfes. Els anys posteriors es va establir una calma relativa, interrompuda per diverses incursions hutus des de l'exili al Zaire, fins que el conflicte iniciat l'octubre de 1996 al Zaire Oriental va avivar les tensions i va impulsar el retorn d'un milió de refugiats a Rwanda, cosa que va generar nous problemes relatius a la superpoblació i l'escassetat de recursos.

EL SUDAN

Al Sudan hi ha una guerra oblidada que fa quatre dècades que dura i que ha produït, des de 1983, un milió de morts, entre dos i tres milions de desplaçats i una crisi humanitària constant. D'ençà que el 1956 va assolir la independència, aquesta antiga colònia britànica ha conegut només set anys de pau en els enfrontaments entre el nord islàmic i el sud no musulmà. El conflicte entre el Govern i els grups rebels cristians i animistes del sud del país és, aparentment, una lluita entre l'intent del primer d'imposar l'islam al conjunt de la societat i els moviments que s'hi resisteixen. Tanmateix, en aquest país ric en petroli, les arrels del conflicte es troben en la competència pels recursos i en el racisme d'aquells que s'identifiquen com a àrabs envers els negres africans. La guerra és una lluita pel control dels recursos naturals del Sudan. El col·lapse de l'economia del nord per la sistemàtica explotació del sòl ha obligat les elits mercantils del nord a expandir les seves activitats econòmiques cap al sud. Allí és on es troben les terres més fèrtils, les zones petrolíferes i els jaciments de níquel i d'urani. Només el 5% del sòl sudanès és cultivable, cosa que aguditza la lluita pel territori útil.

SIERRA LEONE

La guerra a Sierra Leone (que s'ha agreujat des de l'últim intent de pau el 1996) té característiques comunes amb altres guerres que hi ha actualment al món: té lloc en un estat fràgil mancat d'institucions consolidades; la descolonització es va realitzar de forma massa ràpida i, com que l'Estat no estava consolidat, una elit corrupta va ocupar el poder. La infraestructura productiva està destruïda; l'Estat no té el monopoli de la força i hi ha una dispersió de la violència entre diferents actors armats i existeix una subcontractació de l'ús de la força (incloent-hi l'ús de mercenaris estrangers). L'explotació de diamants ha estat controlada i protegida en els últims anys per organitzacions mercenàries internacionals, com Executive Outcomes, de la República de Sud-àfrica, que va ser contractada el 1995 per encarregar-se de la producció de diamants, calculada en 5 milions de dòlars setmanals a la regió de Kono.

Es produeixen violacions massives dels drets humans; s'usa la violència com a forma de terror cada vegada més brutal; el conflicte armat impacta de forma massiva sobre la població civil; hi ha desplaçats interiors i refugiats que s'allotgen en camps de refugiats on no hi ha infraestructures ni protecció.